

Nr 16.

Memorial angående användande av riksbankens vinst för år 1953.

Enligt § 1 i den för bankoutskottet gällande instruktionen åligger det utskottet att till riksdagen meddela yttrande och förslag om användandet av den under föregående året upplupna bankovinsten.

I riksstaten för budgetåret 1953/54 har under rubriken Riksbanksfonden upptagits ett belopp av 15 miljoner kronor.

Enligt den av fullmäktige i riksbanken till utskottet avgivna berättelsen angående riksbankens tillstånd, rörelse och förvaltning under år 1953 uppgick riksbankens nettovinst för detta år till 79 838 046 kronor 20 öre. Såsom balanserade vinstmedel från föregående år redovisades ett belopp av 682 384 kronor 01 öre. Till förfogande stående vinstmedel utgöra sålunda 80 520 430 kronor 21 öre.

Utskottet har i fråga om bankovinsten för år 1953 inhämtat yttrande från *fullmäktige i riksbanken*. I skrivelse den 25 mars 1954 ha fullmäktige hemställt, att utskottet ville föreslå riksdagen att av riksbankens tillgängliga vinstmedel

a) ett belopp av 15 milj. kronor skall inlevereras till statsverket under budgetåret 1953/54;

b) ett belopp av 65 milj. kronor skall överföras till kursdifferenskontot; och

c) återstående belopp, 520 430 kronor 21 öre, skall kvarstå å räkningen för odisponerade vinstmedel.

Till motivering av detta förslag ha fullmäktige anfört bl. a. följande:

De förlustrisker, som följa av att riksbanken i sin penningpolitik måste driva omfattande affärer med och inneha avsevärda behållningar av utländska valutor och svenska värdepapper, göra det erforderligt att skapa en reserv för att möta dessa risker. Riksbanken vill i detta sammanhang erinra om att det vid apprecieringen av den svenska kronan den 13 juli 1946 blev nödvändigt för riksbanken att skriva ned det bokförda värdet av bankens reserver i guld och främmande valutor. Med den bokföring av sådana tillgångar som tillämpats före sistnämnda datum hade skapats en reserv för mötande av eventuellt värdefall på sammanlagt 345 miljoner kronor. Värdeminskningen i samband med apprecieringen uppgick emellertid till 527 miljoner kronor. För riksbanken uppkom sålunda en bokföringsförlust på netto 182 miljoner kronor, som reglerades genom att riksgäldskontoret till riksbanken överlämnade en mot förlusten svarande icke räntebärande förbindelse. Denna förlust har täckts genom ianspråktagande av vinstmedel, och förbindelsen har återställts till riksgäldskontoret.

För att ge riksbanken ökade möjligheter att bygga upp betryggande reserver föreslago fullmäktige i det utkast till ny riksbankslag, som av fullmäktige överlämnats till Kungl. Maj:t, vissa ändringar av nuvarande bestämmelser rörande riksbankens grundfond och reservfond. Sålunda föreslogs, att grundfondens nuvarande belopp, 50 miljoner kronor, skulle vara ett minimibelopp samt att reservfonden, som i nu gällande riksbankslag bestämts till 20 miljoner kronor, skall höjas till grundfondens halva belopp eller det högre belopp, som bestämmes av riksdagen. I avvaktan på en lösning av denna fråga anse fullmäktige att en del av tillgängliga vinstmedel böra tillföras kursdifferenskontot, som bör betraktas som en allmän reserv för mötande av eventuella förluster på handeln med valutor och värdepapper.

Kursdifferenskontot uppgick per den 28 februari 1954 till i runt tal 235 miljoner kronor.

Av nu tillgängliga vinstmedel, 80 520 430 kronor 21 öre, torde 15 miljoner kronor böra inlevereras till statsverket och tillföras inkomsttiteln »Riksbanksfonden» för innevarande budgetår. Detta belopp överensstämmer med vad i riksstaten för budgetåret förutsatts komma att inflyta under nämnda inkomsttitel. Av återstående vinstmedel böra 65 milj. kronor överföras till kursdifferenskontot. Resterande belopp, 520 430 kronor 21 öre, bör kvarstå å räkningen för odisponerade vinstmedel.

Utskottet. Då det synes motiverat, att riksbankens reserv för mötande av förlustrisker vid handeln med valutor och värdepapper förstärkes på sätt fullmäktige hemställt, tillstyrker utskottet den föreslagna avsättningen till kursdifferenskontot.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må besluta, att av riksbankens tillgängliga vinstmedel

- 1) ett belopp av 15 000 000 kronor skall inlevereras till statsverket under budgetåret 1953/54;
- 2) ett belopp av 65 000 000 kronor skall överföras till kursdifferenskontot; och
- 3) återstående belopp, 520 430 kronor 21 öre, skall kvarstå på räkningen för odisponerade vinstmedel.

Stockholm den 6 april 1954.

På bankoutskottets vägnar:

FRANS SEVERIN.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ewerlöf, Sundvik, Fahlander, De Geer, Werner, Boo och Krügel;

från andra kammaren: herrar Severin i Stockholm, Schmidt, Sköldin, Gustafson i Göteborg, Gavelin, Persson i Norrby och Johansson i Kalmar.